

1^e FASE TAPIJN MAASTRICHT IN GEBRUIK GENOMEN

Van verlaten kazerneterrein naar levendig stadspark

In maart werd de eerste fase van het nieuwe open leer- en recreatielandschap door studenten van de Universiteit in gebruik genomen. De totale opgave behelst het ontwerpen en herstructureren van het monumentale park Tapijn voor de Universiteit Maastricht en de stad. De opdracht betreft de renovatie van 9.000 m² bestaande gebouwen en het toevoegen van 7.200 m² nieuwe onderwijsruimten.

De voormalige Tapijnkazerne ligt op een 6,3 hectare groot terrein met een aantal historische en monumentale panden en wordt ontwikkeld tot openbaar park met gebouwen voor Universiteit Maastricht. Het ensemble van gebouwen in het park doet denken aan de opzet van een Engels landgoed. Vastgoedontwikkelaar Ralph Herben van de Universiteit Maastricht: "Het terrein was als kazerne van 1916 tot 2010 in gebruik en bevat een aantal monumentale gebouwen en ook het monument van generaal Dibbets. De kazerne is gebouwd in oude inudatiekommen die onder water gezet konden worden. De kazerne was onder andere in gebruik als opleidingscentrum voor de infanterie, troepen voor Indonesië, diverse regimenten en verschillende afdelingen van de NAVO tot 2007. In oktober 2010 verlieten de laatste NAVO-militairen de Tapijnkazerne en sinds 1 oktober 2013 is de kazerne

officieel in eigendom gekomen van de Universiteit Maastricht en de Gemeente Maastricht. De opgave was ook het monument technisch te verbeteren en te verduurzamen. Je werkt mee om tal van gebouwen, die iedere Maastrichtenaar van zien kent, op alle gebieden klaar te maken voor de toekomst. Maar ook ga je een omgeving die decennia afgesloten is geweest voor publiek prepareren voor openbaar gebruik. En tot slot gaan hier duizenden studenten een plek krijgen om kennis te vergaren om straks succesvol te kunnen zijn in hun vak."

VAN BINNEN NAAR BUITEN

Team LIAG maakte het ontwerp voor het totale gebied, waarbij in fase 1 overbodige gebouwen zijn gesloopt, de panden via een verdiept bouwdeel met elkaar verbonden zijn en in de tweede fase een prachtig multifunctioneel gebouw met ontmoetings-

functies wordt toegevoegd. Erik Schotte en Carina Nørregaard van LLAG vertellen met passie over dit bijzondere project dat zij inmiddels al vier jaar begeleiden. Erik: "Wij hebben de bestaande gebouwen met een veelal gesloten gevel geopend naar het park. Dit hebben we gedaan door serre-achtige ruimtes toe te voegen en zonder het monumentale karakter geweld aan te doen. De overgang van binnen naar buiten is extra versterkt doordat we de buitenruimte mee hebben ontworpen als verlengde van de onderwijsruimten. Zo is een open leerlandschap ontstaan, waarbij het hele park en terrein voor leren en ontspannen gebruikt wordt door Maastrichtenaren en de studenten van de Universiteit." Ralph: "Ontmoeten is het hoofdthema van de opgave. Dat is vertaald in multifunctionele gebouwen waarbij elke ruimte als onderwijsruimte, kantoor of learning space gebruikt kan worden. Het meeste onderwijs is PGO-gestuurd, waarbij studenten individueel of in kleinere groepen werken."

ZICHTLIJNEN

Carina: "De orthogonale structuur en korrelgrootte van de bestaande gebouwen blijven onveranderd en de zichtlijnen tussen de gebouwen komen weer terug, want die waren in de loop van de tijd door verschillende uitbreidingen dichtgezet. Daar moesten we ingrepen in doen met als opgave om totaal 18.000 m² gebouw terug te laten komen. Dat heeft geleid tot de renovatie van 9.000 m² bestaande gebouwen en 7.200 m²

nieuwbouw programma. Wij hebben dit vertaald in een ontwerp voor een modern en nieuw multifunctioneel gebouwcomplex. Verder hebben we een verdiept souterraingebouw toegevoegd, die de gebouwen verbindt. In deze plint zijn ruimten met werk- en studielandschappen en er is een visuele verbinding met het groen van het park. De glooiing in het parklandschap zorgt ervoor dat de plint in het souterrain ruim voldoende daglicht krijgt. Daarbij worden er verschillende plekken gecreëerd en door middel van lichtkoepels en grote puien wordt daglicht toegelaten."

DOOS IN EEN DOOS

Erik: "Fase 1 is inmiddels uitgevoerd; dat waren de oude slaapzalen voor de manschappen in de carré gebouwen en het exercitieterrein. Deze zijn getransformeerd tot een studielandschap met een ondergrondse verbinding. In fase 2 wordt het nieuwe te ▶

"Ontmoeten is het hoofdthema van de opgave. Dat is vertaald in multifunctionele gebouwen waarbij elke ruimte als onderwijsruimte, kantoor of learningspace gebruikt kan worden"

PROJECTINFORMATIE

Opgave

Transformatie van voormalig kazerneterrein naar Universiteit en park. Ontwerp integratie park en gebouwen. 9.000 m² bestaand en 7.200 m² nieuw toe te voegen.

Oprachtgevers

Universiteit Maastricht en Gemeente Maastricht

Architect

LIAG architecten en bouwadviseurs, Den Haag

Installatietechniek

VIAC Installatie adviseurs, Houten

Bouwfysica

DGMR, Den Haag

Landschapsarchitect

Bosch-Slabbers, Den Haag

Renovatiearchitect

Jelle de Boer, Den Haag

Aannemer

Mertens Bouw, Weert

Directievoering

Exaedes Bouwrealisten, Roermond

Constructeur

Bouwadviesbureau Van der Ven, Ridderkerk

Bouwkosten eerste fase

€ 17,5 mio (exclusief btw)

Oplevering eerste fase

Maart 2020

Oplevering tweede fase

n.t.b.

bouwen centrale ontmoetingspunt gerealiseerd. We hebben een verdiepte plint gemaakt met een centraal horecapunt. Omdat het landschap naar beneden loopt kun je vanaf de horeca zo het park inlopen. De gebouwen van het carré zijn klaar en bevatten de nieuwe multifunctionele (vlakke) collegezalen en onderwijsruimten. De drie gebouwen zijn verbonden met de lange ondergrondse plint met studieplekken die onderdeel zijn van de universiteitsbibliotheek. In de verbindingsgang zijn aan de binnenkant nisjes in de kleuren van de regenboog gemaakt waar alleen of in tweetallen kan worden gewerkt, uiteraard met overal stopcontacten en goede wifi. Aan de pleinkant hebben we ook studieruimten voor grotere groepen gemaakt. Het plein ligt 1,5 meter boven de vloer van het souterrain; het park zelf vier meter boven het souterrain." Carina: "We hebben alles in het zicht gelaten en de wanden zoveel mogelijk in de originele staat teruggebracht. Zo zit er akoestische sierpleister tegen het plafond en is er een verhoogde vloer gemaakt in aansluiting op de wanden. Op de wanden van de toenmalige slaapzalen zijn de oude kleuren weer teruggebracht. Alle gevels zijn aan de binnenkant geïsoleerd, er is een witte achterzetgevel gemaakt met grote voorzetrampen. De oude trappenhuisen zijn behouden. De oude kozijnen zijn bewaard gebleven en in de oude kleuren van 1916 afgewerkt. In elke beuk zijn flexibele tussen- en binnenwanden gemaakt, zodat de inrichting in de toekomst aanpasbaar is. We hebben overal de houten spanten schoongemaakt en in het zicht gehouden. De interventies zijn steriel en strak, zoals de glazen balustrade rond de trap."

DUURZAAM EN CIRCULAIR

Al het nieuwe is simpel in strak wit en grijs uitgevoerd, waarbij zoveel mogelijk gebruik is gemaakt van natuurlijke materialen. Carina: "De glazen wanden zijn van restglas van een leverancier van glazen systeemwanden en het tapijt is grotendeels gemaakt van oude visnetten. Zo hebben we een abstract gedetailleerde

serre, een glazen doos, toegevoegd tussen de twee collegezalen van elk 200 personen; zodat de oude elementen zichtbaar blijven. Op de koppen hebben we een nieuw trappenhuis gemaakt. Ook bijzonder is de gepolijste betonvloer in het souterrain die 40 centimeter dik is." Ralph: "De oude gebouwen zijn met liefde voor de historie gerenoveerd met gebruik van deze circulaire grondstoffen. Waar mogelijk hebben wij bij de sloop van een aantal gebouwen bestaand materiaal geoogst, zoals dakpannen, paneeldeuren en vensterbanken. Tapijn heeft het BREEAM-excellent certificaat gekregen en is Energie Neutraal en all electric. Elektriciteit wordt gekregen van een zonnepark in de buurt en overal is ledverlichting toegepast."

ALPHA, BRAVO EN CHARLIE

Het in gebruik nemen van de monumentale gebouwen door de Universiteit Maastricht versterkt de positie van de universiteit in de stad. Ralph: "Het is een ongekeerde prestatie waarbij we werkelijk alles zijn tegengekomen wat je je maar kunt bedenken, inclusief bezwaren en archeologische vondsten. Met dit team hebben we het plan gezamenlijk uitgewerkt met als resultaat een prachtige synergie tussen oud en nieuw. Met de komst van de nieuwe gebruikers zal Tapijn nog generaties lang een belangrijke plek in Maastricht zijn. Leuk om te vermelden: in de branding van de verschillende ruimten heeft de universiteit de militaire geschiedenis in acht genomen. Zo heb je de ruimten Alpha, Bravo en Charlie. Het is toch leuker om in de ruimte Foxtrot af te spreken dan in ruimte 1.3.1.bis? Dit wordt de nieuwe ontmoetingsplek van Maastricht. We zijn er trots op dat we als eerste onderwijsinstelling buiten de VS het Well-Building Silver certificaat hebben behaald. Daarnaast gaat professor Wouter van Marken-Lichtenbelt van het project Tapijn een living-lab maken om te kijken of de genomen duurzame maatregelen ook invloed op de prestaties en het ziekteverzuim hebben." ◀

▶ Kijk voor meer informatie op www.liag.nl.